

KJAK

Nú er at fara í gongd

Eivin Jacobsen
løgtingsmaður fyri
Sambandsflokkin

Einki er liðugt fyrr enn alt er liðugt. Til 3. viðgerð seinasta fríggjadag samtyktið Løgtingið endaliga studningslán

og rentufrítt lán til umvæling av ellis- og røktarheiminum á Sýnini.

Henda tilgongdin hevur verið drúgv, men fyri knapt tveimum árum kom gongd á í sambandi við, at eldraðkið skuldi leggjast út til kommunnarnar. Vit skulu aftur til 2008, tá landsverk gjørdi eina støðumeting av bygninginum, sum ljóðaði upp á umleið 37 mió kr.

Um ársskiptið vórðu kommunurnar í Vágum samdar um leistin, ið landsstýrið hevði sum loysn. Treytirnar fyri, at lánið

kundi veitast var, at lántøkan er samtykt av kommunustýrunum í Vágum, at sjálvsognarstovnurin fyri heimið á Sýnini verður avtikin og at kommunurnar yvirtakað ognina.

Tilsamans kann útgjaldast í mesta lagi 7 mió.kr. í 2014, í mesta lagi 12 mió.kr. í 2015, og síðan kann restin, upp til loftið á 31,5 mió. kr., gjaldast út í 2016. Orsøkin er, at tær 37 mió.kr. eru lækkaðar til 31,5 mió.kr., av tí, at nakað av umvæling er gjørt.

At umvældir bygningar kunnu blíva sum nýggir,

er skúlin í Sørvági eitt gott dømi um. Leygardagin fekk almenningurin høvið at síggja umvælda skúlan og sigast má, at umvælingin er væleydnað, har gamalt og nýtt renna saman í eina eind. Vónandi verður komið líka væl frá umvælingini av Sýnini.

Eftir at henda umvælingin stendur liðug í 2016 kann verða áhugavert at nevna, at seinastu 10-15 árin hava kommunurnar í Vágum gjørt ilgur fyri hundrað tals milliónir - 3 barnagarðar, fyrsti partur av nýggjum

skúla á Giljanesi varð tikin í brúk fyrr í vár, nýumvældur skúli í Sørvági og nú umvæling av Sýnini. Út frá hesum skuldu Vágarnar veri væl útbygðar á almanna og sosiala økinum.

Men vit hava eina stóra uppgávu eftir. Sum vit hava sæð við ellisheiminum gongur long tí, frá tú byrjar at tosa, til tað er ein veruleiki. Í Vágum eru 10 brúkarar, sum hava brúk fyri hjálp á sálarliga økinum. Hesi hava búleikast í leigaðunum húsum í oynni í eini 10 ár undir skiftandi umstøðum. Er tað

nakað hesi fólk ikki hava brúk fyri, so er tað skiftandi umstøður, og heldur ikki fyri starvsfólkini, er hetta nøktandi.

Hesin málbólkur hevur eisini brúk fyri einum góðum og tryggum umhvørvi. Á sama hátt, sum eldri og óhjálpin saman við starvsfólki, skúlanæmingar saman við lærarum, barnagarðsbørn saman við námsfrøðingum, hava brúk fyri góðum og tryggum umhvørvi. Tí eiga betraðar umstøður til henda málbólk at standa næst á skrá.

Sambandsflokkurin á aftur slóðina

Bárður Nielsen
løgtingsmaður fyri
Sambandsflokkin

Nýggjasta veljarakanningin er ein ómetaliga álvarslig ávaring til Sambandsflokkin um at rætta kós

Fleiri gjørdust ikki sørt kløkk av Gallup-kanningini í farnu viku, sum vísir, at veljarar í hópatali venda Sambandsflokkinum bakið.

Sjálvur taldist eg ikki millum tey, ið gjørdust kløkk, tí skriftin hevur staðið á vegginum leingi.

Politikkur floksins er seinnu árin broyttur og blivin kámar enn áður. Tað er eisini ein sannroynd, at tað er vorðið truplari at koma ásamt við veljarar um, at okkara politikkur tænar landi og fólk best.

Á ríkisrættarliga økinum

og í vælferðarpolitikkinum, har ið Sambandsflokkurin altið hevur verið álitid í Føroyum, er í dag trupult hjá fólk at síggja, um og hvussu Sambandsflokkurin vil nakað øðrvísi og betri enn aðrir flokkar. Hetta er ómetaliga álvarsam.

Í alt ov langa tíð hevur flokkurin verið alt ov semjusøkjandi, og tí hevur hann hug at missa fótafestið. Slíkt síggja veljarar beinanvegin, eisini trúfastir sambandsveljarar. Veljarakanningin dokumenterar, at sambandið við veljaran, ið er tilveru-

grundarlag hjá einum og hvørjum politiskum flokki, er alt annað enn gott.

Tað er uppgávan hjá sambandspolitkarum at fáa rættað innaftur.

Kósin má og skal rættast. Eitt er vist. Tað verður framhaldandi Sambandsflokkurin, ið verður tryggin fyri ríkisfelagsskapinum, ið allir føroyingar njóta gott av hvønn dag.

At Føroyar verða varðveittar sum eitt vælferðarsamfelag, har ið veikastu bólkarnir ikkiugu detta niðurimillum, fer Sambands-

flokkurin framhaldandi eisini at berjast fyri.

Tá, ið aðrir flokkar skifta ham og vilja fylgja tilvildarligum streymum ella rákum - tá er uppgáva Sambandsflokksins at halda fast og vísa á røttu kósina. Júst so, sum flokkurin var vanur at gera.

Við veljarakanningini hevur flokkurin fingið eina úturring av teimum heilt stóru og eina ómetaliga álvarsliga ávaring. Boðskapurin er fyrst og fremst, at Sambandsflokkurin skal finna aftur til síni sosial-

liberalu virðir og sannan sambandspolitikk við ríkisfelagsskapinum sum hollari grundsúlu.

Vit skulu reka sambandspolitikk, standa saman, og ikki bakka fyri semjunar skyld. Tá ið semjur kosta grundvirðir floksins, skal haldast rimmarfast.

Mín áheitan á veljarar okkara er at standa saman um einasta sambandsflokk í Føroyum, ið má koma á aftur sosial-liberalu sambands-slóðina, ið roynist okkara landi og fólk best.

Tjóðveldisalfabet við sambandsløgmanni?

Dan R. Petersen

Eitt stórmál liggur í tingingum. Løgtingið skal avgera, um vit skulu fylgja Europa við tí latínska alfabetinum ella vit skulu fylgja meirlutanum í Málráðnum út í totala isolation, har sjálvt Ísland ikki vil vera við longur. Skulu vit hava eitt funktionelt alfabet, sum kann brúkast í øllum lívsins viðurskiftum, ella eitt amputerað alfabet, sum bara kann hanga á vegginum sum nationaltpynt? Tað verður sanniliga lagnunar speisemi, um vit fáa eitt tjóðveldisalfabet við sambandsløgmanni og sambandskulturministara.

Málsliga flyta vit okkum longur og longur út í isolationina, tí vit vraka móður-

málið. Lærarar og pedagogar taka móðurmálið frá børnunum, so tey smáu sita og rætta foreldrini við døgurðaborðið: “Tað eitur ikki blomstur, men blóma. Tað eitur ikki summarfuglur, men firrvaldur. Tað eitur ikki dýr, men djór. Vit hava ikki fysikk, vit hava alisfrøði. Tað eitur ikki dekkari, men fulltikin skipsatstøðingur. Tað er ikki Lúsabankin, men Ytstibanki.”

Men lærarar og pedagogar vita ikki betur. Teir eru puristiskt sandblástir á lærarskúlanum og hava tí ongan sjálvstøðugan tanka. Tað, sum øll áttu at verið trygg og fortrólig við, er okkum fremmant. Sjálvt móðurmálið. Borgarin skilir ikki brøv frá tí almenna og frá peningastovnum. Stór børn siga, at føroyskar bøkur stinka, og velja danskar og enskar bøkur í staðin. Ferð eftir ferð verða tey drigin gjøgnum eyðmýkingina við PISA, sum tey ikki duga at loysa, og NÁM og MMR geva óskiljandi tekstir út. Hvat

sigur mentamálaráðharrin til, at Nám brýtur ST-konventionir viðvíkjandi staðanøvnum? Hann sigur einki, tí hann hevur sjálvur verið til sandblásingar á læraraskúlanum.

Støðan kann ikki gerast verri. Nakrir fáir persónar uppføra seg sum máleigarar, men í veruleikanum eru teir máloyðjarar.

Fyrst lúkaðu teir alt, ið líktist donskum úr málinum. Sokallaðar danismur vóru mettar meira skemmandi enn eiðir og fúl orð. Seinastu árin eru teir so lagstir á orð av fremmandum uppruna, sum hava verið í málinum í ættarlið. Hetta er okkara felags europeiski mentanararvurin, teir taka frá okkum. Vanlig orð, øll eru fortrólig við.

Vit hava onga orðabók yvir móðurmálið, men fleiri yvir eitt mál, sum nakrir fáir høvuðkambar ynskja sær. Kemur ein eingilsmaður ella ein týskari til Føroyar og skal hjálpa sær við orðabøkur, er hann á Harrans mark, tí

eingin føroyingur skilir tvætlið, sum skal eitast at vera føroyskt. Eg havi altið hildið tað verið áhugavert at blaða í eini etymologiskari orðabók, har tú fært upprunan og søguna hjá orðunum. Tú kanst kanska fylgja einum orði úr gamla Kina, sum er komið allan vegin eftir Silkivegnum inn í Miðeystur, inn í Miðalhavið og víðari upp gjøgnum Europa og heilt til Føroyar. Allan henda vegin er tað tikið upp í tey ymisku málini á vegnum og fingið sín serliga form. Men her í Føroyum sita nakrir barbarar og kappa høvdið av okkara europeiska mentanararvi, og seta sítt eignað pjöss í staðin. Lærdu vit ikki danskt enn, vóru vit meira isoleraðir enn finnar, sum hóast alt ikki tosa germansk.

Í Havn er ein málfabrikk sum eitur Sprotin. Henda fabrikkin saman við undirlevrandørum produserar túsundir av orðum, tvætliorðum, sum eingin hevur sæð ella hoyrt fyrr. Alt móðurmálið er eitt stórt eksperimentarium,

og fólk ið gerst ótryggari og ótryggar. Málfabrikatióin er ein stuðulstung vinna. Kilstudningin kenni eg ikki, men Orðabókagrunnurin letur 700.000 kr um árið til orðaframleiðslu.

Ein etymologisk orðabók vísir sum sagt søguna og upprunan hjá orðinum. Summi orð broytast við tíðini. T.d. er “stavkarl” blivið til stakkal, meðan onnur koma spontant inn í málið, sum t.d. gravkúgv er komið av Grave-co. Kemur ein føroysk etymologisk orðabók, fara vit at lesa: “Framleitt hevur Jonhard Mikkelsen, framleitt hevur Anfinnur í Skála, framleitt hevur Kári Davidsen, framleitt í Kirkjubø, framleitt til Sprotan.”

Eg spurði mín góða vin André Niclassen, sála, okkara gløggasta mállærara, um slík harðrend purisma varð praktisera nakrastaðni í Europa. Hann visti bara eitt fólk, ið gjørdi tað sama, tað vóru serbar(!).

Purisman er ikki vísind, men trúgv. Purisman er líka

óvísindalig sum rasuteoriin í fyrru helvt av 20. øld. Báðar rørslurnar virka fyri tí reina og óspilta, og báðar trívast í nationalum og nationalistiskum miljøi, og báðar eru harðrendar og óvísindaligar.

Nú kunnu puristar siga, at teir bara føra virkið hjá Chr. Matras víðari. Til hetta er at siga, at Matras var ikki puristur; lesið bara ta frálíku umsetingina av Barbaru, Barba og harra Pál. Hon er so full av danismum, at eingin hevði tora at givið hana út í dag. Og so var Matras intelligentur og hevði poetisk evnir, eginleikar sum heilt sjónliga ikki kunnu eftirapast.

Og meðan vit eru við intellegens, kann eg taka hetta brotið av facebook: En. Intelligence quotient. Tý. Intelligenzquotient. Fr. Quotient intellectuel. Sp. Cociente intelectual. It. Quotiente d`intelligenza. No. Intelligenskvotient. Sv. Intelligenskvot. Da. Intelligenskvotient, OG Á FØROYSKUM EITUR TAÐ SKILTAL.

Sig so tað.